

Ansvarsärenden i korthet

Oskicklighet vid omskärelse Legitimationen återkallad

Anmälare: Socialstyrelsen
Anmäld: Privatpraktiserande läkare
Orsak: Komplikationer efter omskärelse m m (HSAN 717/95 och 1520/93)

Läkaren, utbildad utomlands och med svensk legitimation sedan 1990, har tidigare av Socialstyrelsen anmälts till åtal för bl a misshandel i samband med omskärelse av fem pojkar. Läkaren har i Hovrätten dömts till en månads fängelse och skadestånd. Socialstyrelsen har inspekterat läkarens verksamhet och funnit honom vara grovt oskicklig och olämplig som läkare och yrkat att nämnden skall återkalla hans legitimation. I nämnden har samtidigt behandlats en anmälan angående en av de pojkar som läkaren omskurit. I denna har fadern anmält hygieniska brister i samband med ingreppet och att ingreppet fick göras två gånger och utan narkos.

Socialstyrelsen har vid sin inspektion funnit att läkaren utfört omskärelserna endast av religiös anledning. Ingreppet har utförts med tyranestesi (Xylocain-spray) och med hjälp av s k Aesculap-apparatur. De två bladen har inte förenats med suturer. Operationerna har utförts på ett från hygien-synpunkt otillfredsställande sätt och med metoder, som är ägnade att skrämja de oftast mycket små barnen. Metoden har dessutom medfört en alltför stor komplikationsrisk.

Läkaren anser att Xylocain-spray varit tillräcklig som bedövning. Instrumentet (Aesculap EF 966) har han köpt från en väletablerad svensk firma och använt det enligt givna instruktioner. Dessutom anser han, att den hygieniska standarden vid operationerna varit tillfyllest. De infektioner som uppstått i de anmälda fallen, anser han ha orsakats av bristande eftervård genom att föräldrarna inte följt hans instruktioner. Att barnen tagit psykisk skada av ingreppen anser han inte

visat. Han påpekar att omskärelse görs i många länder av personer utan läkarutbildning och att detta lär förekomma även i Sverige.

Socialstyrelsen har vid sin inspektion av läkarens verksamhet även funnit andra allvarliga brister bl a:

Journaler saknas i stor utsträckning, en del av dessa skall ha förekommit på för läkaren okänt sätt. De journaler som återfanns, var ej försedda med patientens namn och text hade raderats med Tipp-ex. Läkaren medger att han beträffande journalföringen haft ett något primitivt förhållningssätt. Han anser att han inte erhållit information om de krav som i dessa sammanhang ställs i Sverige.

På mottagningen hade utförts en medicinsk abort i femte graviditetsveckan. Läkaren medger detta, men säger sig inte känna till att sådana aborter skall göras på sjukhus.

Receptgranskning vid fem apotek har visat att läkaren till 27 kända fall skrivit ut stora mängder Rohypnol, bland dessa fanns personer, som var kriminellt belastade och dömda för bl a narkotikabrott. Till tre patienter har han skrivit ut recept på anabola steroider. För samtliga dessa fall saknades journaler.

Bedömning och beslut

Ansvarsnämnden har avskrivit det enskilda ärendet gällande felbehandling i samband med omskärelse, eftersom detta lett till dom, som vunnit laga kraft. Nämnden är härigenom förhindrad att vidta någon disciplinär åtgärd.

Vad gäller yrkandet, att läkarens legitimation skall återkallas finner nämnden, att det genom hovrättsdom och genom Socialstyrelsens utredning är styrkt, att läkaren varit grovt oskicklig vid omskärelseoperationer och att han därigenom och genom brotten mot abortlagen och läkemedelslagen, genom felaktiga förskrivningar och genom bristerna i journalföringen visat sig vara olämplig att utöva läkaryrket. Han legitimation återkallas. •

Oklart om behandling av otitis media

Anmälare: Socialstyrelsen
Anmäld: Distriktsläkare
Orsak: Otogen meningit
HSAN 1770/97

En 52-årig kvinna sökte på vårdcentral för värk i höger öra efter några dagars förkylning. Patienten skall ha uppgivit att hon var feberfri samt att värken i örat lättat. Hon hade varit sekret i yttre hörselgången och läkaren bedömde, att det var fråga om inflammation i innerörat, som lett till perforation av trumhinnan. Han ordinerade örondroppar men ej antibiotika i tablettform. Nästa dag återfanns patienten i hemmet djupt medvetslös. På sjukhus konstaterades meningit och hon avled en vecka senare utan att ha återfått medvetandet.

Socialstyrelsen har yrkat att läkaren åläggs disciplinpåföljd.

Vetenskapliga rådet i öron-, näs- och halsjukdomar har menat, att läkaren inte kunnat se om perforationen verkligen dränerade mellanörat. Inte heller har han tagit blodprov för att konstatera, om en CRP-stegring eller stegring av vita blodkroppar förelåg. Han anser, att den nationellt och internationellt accepterade behandlingen vid purulent mediaotit är antibiotikabehandling och att läkaren inte haft övertygande skäl att avstå från sådan behandling. Han har därför inte behandlat i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Vetenskapliga rådet i infektionssjukdomar har ansett att en perforation av trumhinnan inte utgör en orsak att avstå från antibiotikabehandling. »Den legitima och helt korrekta strävan att minska förbrukningen av antibiotika får ej leda till att man avstår från behandling när den verkligen behövs.» Eftersom Läkemedelsverket sanktionerat en skrift där man rekommenderat att avvakta med antibiotika, när en akut varig infektion i mellanörat dränerats, anser han att läkarens val att inte insätta antibiotika är förstäeligt och att påföljd därför inte bör utgå.

Distriktsläkaren framhåller att hans beslut att avvakta med peroralt antibiotikum grundade sig på att infektionen var dränerad, att öronvärken hade minskat och att hon inte tillhörde någon